

Statens vegvesen

FJORD1 ASA
Postboks 354
6902 FLORØ

Behandlerenhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Fellesfunksjoner	Hege Solem Markussen Mangset / 99592442	20/62048-7		19.05.2020

IKKE OFFENTLIG, offentleglova § 18

Varsel om mulig søksmål jf. tvisteloven § 5-2 jf. § 5-1 – rabattkompensasjon

Det vises til tidligere korrespondanse og kontakt mellom Statens vegvesen (SVV) og Fjord1 ASA (Fjord1) i sakens anledning. Saken omfatter ti kontrakter og til sammen 28 ferjesamband fordelt på riks- og fylkesveg, med drift i årene 2006–2020. Det er tale om nettokontrakter, hvor oppdragstaker har kostnads- og inntektsrisikoen.

SVV og Fjord1 har over lang tid hatt omfattende kontakt og korrespondanse omkring hvilke mindreinntekter i fergekontrakter Fjord1 skal ha kompensert som en følge av endringer i riksregulativet for ferjetakster over årene 2006–2015.

Avstanden mellom oppdragsgiverne (Statens vegvesen, Møre og Romsdal fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune (nå Vestland fylkeskommune)) og Fjord1 er fortsatt svært stor. Oppdragsgiverne ser det som lite sannsynlig at ytterligere forhandlinger vil kunne føre frem til et resultat begge parter kan være fornøyde med. Oppdragsgiverne vurderer derfor nå å ta saken videre til domstolene, og dette brevet er å anse som et søksmålsvarsel etter tvisteloven § 5-2 jf. § 5-1.

Siden 2010 er det ved utbetaling av tilskudd/rabattkompensasjon på de aktuelle kontraktene tatt forbehold om beløpets størrelse på grunn av usikkerhet om hva som var riktig kompensasjonsnivå. Det har vært enighet mellom partene om at det skulle skje et etteroppgjør når premissene for kompensasjonen ble klarlagt («nasjonal modell»). I 2013 var det videre enighet om å avvente videre forhandlinger og avklaringer i påvente av dom i Norled-saken. Denne dommen forelå 21.12.15 (LG-2014-180582). Oppdragsgivernes beregninger av mindreinntekter i samsvar med rettens vurdering har tatt tid. En hovedårsak til dette er sen og mangelfull nødvendig dokumentasjon fra Fjord1 sin side.

Postadresse
Statens vegvesen
Fellesfunksjoner
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Oppdragsgiverne sitt syn på saken er i stor grad oppsummert i brev av 10.09.18 og 05.09.19. Beregningene av vederlagets størrelse baserer seg på rapport fra Møreforskning Molde av 20.11.17 og 01.09.19, samt Oslo Economics analyse av 23.04.19 om endringenes betydning for passasjerinntektene. Beregningene viser etter oppdragsgivernes oppfatning at riktig rabattkompensasjon til Fjord1 for årene 2010–2018 er 632 millioner kroner. I a-konto er det over årene 2010–2017 utbetalt totalt 982 millioner kroner. Dette betyr at Fjord1 har fått utbetalt om lag 350 millioner kroner mer i rabattkompensasjon enn det modellen for oppgjør viser. Oppdragsgiverne krever dette beløpet tilbakebetalt iht. kontrakt og etter vilkår for oppgjør a-konto.

Oppdragstaker Fjord1 ASA har i brev 01.02.19, 23.04.19 og 15.08.19 mv. gitt uttrykk for sitt syn, og har fremmet et krav på 1 132 millioner kroner. Dette kravet kan synes å omfatte tilskudd fra 2006.

Vi kan ikke se at Fjord1 har krav på ytterligere vederlag. Det fastholdes imidlertid at oppdragsgiverne har krav på tilbakebetaling på om lag 350 millioner kroner. Vi vil her kort gjengi vårt syn på sakens tvistepunkt.

Fjord1 vil kun ha krav på justert vederlag/økt tilskudd for endringer i takstregimet som fant sted *etter* inngitt tilbud, så fremt det kan dokumenteres at rabattendringene har medført «*vesentlig merarbeid og/eller merkostnader/ mindreinntekter*». Fjord1 vil ikke ha krav på ekstra tilskudd/vederlag for effekter av endringer som var varslet i konkurransegrunnlaget og som Fjord1 var bedt om å hensynta i tilbudet. Dokumentasjon av om «*den endelige endringen*» har blitt «*vesentlig mer tyngende for løyvehaveren enn han hadde grunn til å regne med ut fra det nevnte forslaget*» må knytte seg til beskrivelsen av forslaget i konkurransegrunnlaget. Oppdragsgiverne kan ikke se at vilkårene for vederlagsjustering på dette grunnlaget er oppfylt, idet endringer i takstregimet ikke kan anses å ha blitt mer tyngende enn hva Fjord1 hadde grunn til å regne med basert på opplysningene i konkurransegrunnlaget.

Det følger av Gassferjekontrakten at operatøren (Fjord1) har risikoen for endringer i trafikkvolumet. Oppdragsgiverne mener dette innebærer at vederlag for inntektsbortfall som skyldes økte rabatter, ikke kan basere seg på en større trafikkvekst enn det som er lagt til grunn i Fjord1s tilbud/ingått kontrakt. For å beregne inntektseffekter av rabattendringene har både Oslo Economics og Møreforskning Molde benyttet en økonometrisk tilnærming, der inntektseffekter av endringene er beregnet ved å se på utviklingene i reelle trafikk tall. I hvilken utstrekning det skal utbetales kompensasjon etter faktisk antall reisende eller etter budsjetterte inntekter var imidlertid lite problematisert i Norled-saken. I Gassferjekontrakten har den reelle trafikkøkningen vært høyere enn det som ble lagt til grunn i Fjord1s tilbud. Etter vår oppfatning forutsetter økt kompensasjon (offentlige tilskudd) at rabattendringene har forrykket forutsetningen for tilbudet, dvs. grunnlaget konkurransen ble vunnet på. Dette mener vi ikke er tilfellet her.

Til Fjord1s anførsel om at det er etablert bindende avtaler om prosentsatser på enkelte av kontraktene, viser vi til at rabattkompensasjon siden 2010 er utbetalt a-konto med

forbehold om etteroppgjør/korreksjon for alle kontraktene, med unntak av kontrakten «Midtre Sunnmøre», som er endelig oppgjort for 2011. Betalinger som skjer a-konto innebærer ingen godkjenning av grunnlaget for vedkommende utbetaling. Partenes forbehold om etteroppgjør innebærer at de løpende utbetalingene av kompensasjon nettopp ikke skulle danne grunnlag for en rettslig bindende «praksis».

Det bemerkes videre at oppdragsgiverne har hatt og fortsatt har en klar forståelse av at partene har vært enige om at årene før 2010 er endelig oppgjort. Vårt krav om tilbakebetaling omfatter derfor ikke årene før 2010. Det er først fra og med år 2010 at partene har tatt forbehold om etteroppgjør ved de løpende a-konto-utbetalingene av kompensasjon. At partene hadde en felles oppfatning om at perioden før 2010 var ferdig oppgjort underbygges også av korrespondansen mellom partene. Under enhver omstendighet må krav relatert til perioden før 2010 anses som foreldet.

Krav fra 2010 og senere er imidlertid i behold. Disse kravene må først anses å ha forfalt etter at det forelå rettskraftig avgjørelse i Norled-saken. Kravene omfattes dermed av den gjensidige avtalen om utsatt foreldelse frem til 30.06.2020.

Det må fremstå som klart at avtalen om å forlenge foreldelsesfristen for krav som ikke allerede var foreldet per 13.09.14, ikke medfører noen aksept fra oppdragsgivernes side av at krav *oppstått* før 13.09.14 faktisk er foreldet. For årene fra og med 2010 er det fra begge parter side tatt klare forbehold for beløpets størrelse. Partene aksepterte at den endelige forpliktelsen for krav knyttet til effekten av rabattendringer, og dermed forfallstidspunktet, var avhengig av en omforent beregningsmodell, som skulle avklares på et nasjonalt nivå med virkning for alle fergeoperatørene. Da forhandlingene omkring dette ikke førte frem, er det klare holdepunkter for at SVV og Fjord1 har hatt en felles forståelse om å utsette forfallstidspunktet til det forelå rettskraftig avgjørelse i Norled-saken. Oppdragsgiverne er av den oppfatning at forfall, og retten til korrigerert oppfyllelse (utbetaling av ytterligere vederlag eller tilbakebetaling), først forelå etter dette.

Hva gjelder rabattkompensasjon for årene 2018 og 2019 vises det til at det i kravet om tilbakebetaling på 350 millioner kroner for årene 2010–2018 alt er tatt hensyn til Fjord1s mindreinntekter i 2018, så langt disse skyldes rabattendringene. Fjord1s rettmessige krav knyttet til mindreinntekter på gjenstående kontrakter for 2018, 2019 og 2020 anses dekket av de allerede utbetalte a-kontobeløpene, men de faktiske mindreinntektene for 2019 og 2020 vil kunne nedjustere tilbakebetalingskravet noe.

Oppdragsgivernes krav fastholdes.

Vi imøteser Fjord1 ASAs stillingtagen til kravet, jf. tvisteloven § 5-2 jf. § 5-1, innen 05.06.2020.

Med hilsen
Juridisk og anskaffelser

Cecilie Weisæth Monsbakken
seniorrådgiver

Hege S. Markussen Mangset
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.